

3^η-4^η Διδακτική ώρα: Σώμα και έμφυλες ταυτότητες
Δραστηριότητα 2 στην 2^η Παράδοση: Έμφυλες Ταυτότητες
(απομαγνητοφωνημένη διδασκαλία με βάση το κείμενο που τους είχε δοθεί για το σπίτι, στην έρευνα για τα στερεότυπα του φύλου).

- **Καθηγήτρια:** Φέρατε καμία ζωγραφιά που να δείχνει τα πρότυπα του άντρα, της γυναίκας; Σας είχα δώσει ένα κείμενο πάνω στα παραδοσιακά χαρακτηριστικά που δηλώνουν σε παλιότερη έρευνα οι Έλληνες για τους άντρες και τις γυναίκες. Εννοείται ότι εδώ πέρα μιλάμε για το κοινωνικό, όχι το βιολογικό φύλο, δηλαδή για τον τρόπο με τον οποίο, από πολύ μικρή ηλικία, όπου αρχίζει το παιδί να συνειδητοποιεί ότι είναι αγόρι ή κορίτσι, περνάνε τα πρότυπα και διαμορφώνουν μια ταυτότητα φύλου, που ολοκληρώνεται όμως στην εφηβεία, όπως όλες οι ταυτότητες και βασίζεται στον τρόπο με τον οποίο σταδιακά το παιδί κατανοεί ότι είναι αγόρι ή κορίτσι. Στην πολύ μικρή ηλικία και στην εφηβεία, με τις ορμονικές αλλαγές, παίζουν σημαντικό ρόλο τα βιολογικά χαρακτηριστικά, όλο το υπόλοιπο, όμως, για το πώς κατανοούμε τον εαυτό μας ως άντρες ή γυναίκες, είναι κοινωνικό κατασκεύασμα. Είμαι πάρα πολύ περίεργη, λοιπόν, να δω τι φέρατε. Παρακαλώ, θέλω μια εξήγηση από τον/την καθένα/καθεμία, με βάση τις αντιλήψεις που έχουν καταγραφεί από την έρευνα για την ταυτότητα του φύλου. Ποιος/ποια είναι έτοιμος/η να μας πει;

- **1^η μαθήτρια:** Έχουμε εδώ μια γυναίκα που δείχνει γοητευτική...

- **Καθηγήτρια:** Συγγνώμη, να ρωτήσω κάτι; Είναι ξανθιά λευκή;

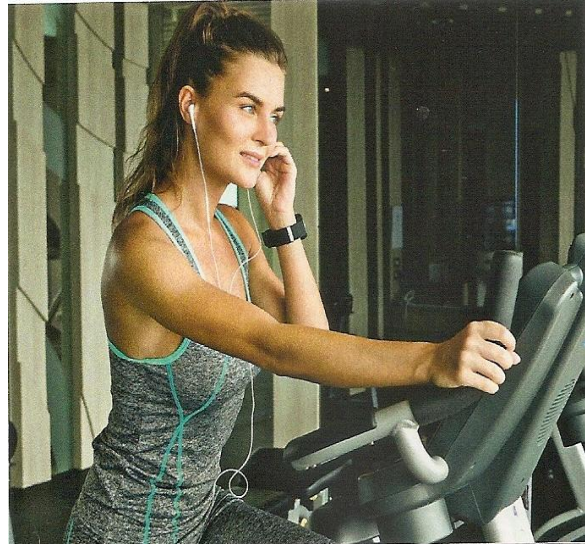
- Α... παίζει ρόλο αυτό...

- Και... γοητευτική. Μήπως έχει σχέση το ότι για

να θεωρείσαι γοητευτική γυναίκα, όπως το προβάλουν τα μέσα, πρέπει να είσαι ξανθιά και λευκή; Γιατί βλέπω ότι και η επόμενη εικόνα που έχεις φέρει είναι ξανθιά λευκή.

- Ναι, έτσι είναι. Εδώ είναι μια γυναίκα που αγαπάει το μωρό της. Εδώ μια γυναίκα αθλητική...

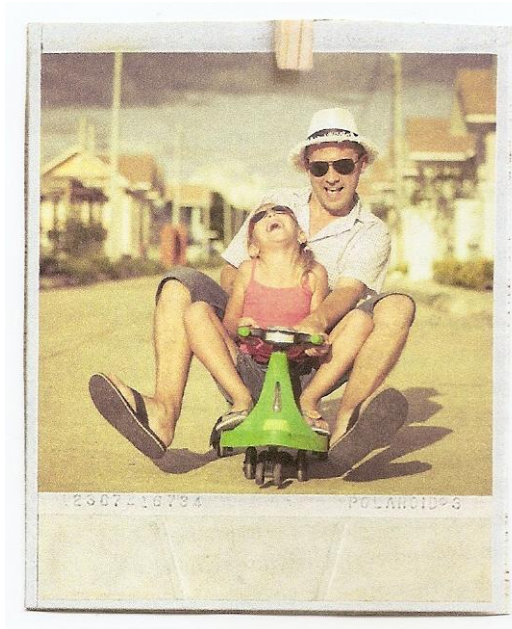

- Α, δηλαδή εδώ είναι μια γυναίκα που υιοθετεί τα αντρικά πρότυπα. Μαζί δεν λέγαμε ότι στην Βοστώνη ο διοργανωτής του μαραθώνιου έσπασε στο ξύλο μια γυναίκα που για πρώτη φορά έτρεξε στον μαραθώνιο ντυμένη άντρας; Δεν είναι και πολύ μακριά η δεκαετία που έγινε αυτό (<https://www.mixanitouxronou.gr/i-proti-gineka-pou-etrexhe-me-technasma-se-marathonio-dechtike-agria-epithesi-apo-tous-diorganotes-to-stigmatipo-apatthanatise-fotografos-ke-i-marathonodromos-allaxe-tis-diakrisis-ston-athlitismo/>).

Αυτό που συζητάμε τώρα λέγεται «πλαίσιο», αφορά το σύστημα, την δομή: αυτά που συμβαίνουν σε μια κοινωνική δομή, οι κανόνες, περνούν μέσα μας και γίνονται νόρμες, τρόποι συμπεριφοράς που τους ακολουθούμε ασυνείδητα. Τους εσωτερικεύουμε και ασυνείδητα θεωρούμε ότι αυτό είναι το «κανονικό» - έτσι δημιουργείται η «κανονικότητα», δηλαδή φυσικοποιούμε, θεωρούμε ότι είναι από τη φύση, κάτι που προέρχεται από την κοινωνία. Αυτό ξέρετε πώς αλλιώς λέγεται; Φανταστείτε έναν όρο αντίθετο της κοινωνικοποίησης, λέγεται «βιολογικοποίηση». Δηλαδή η κοινωνικοποίηση είναι όταν παίρνεις κάποια φυσικά ή βιολογικά χαρακτηριστικά και τους προσδίδεις νόημα μέσα από κανόνες για να τα προσαρμόσεις στα κοινωνικά δεδομένα.

Αφού έχεις φτιάξει τα κοινωνικά δεδομένα στο μυαλό των ανθρώπων και τους έχεις μάθει να σκέπτονται κατ' αυτόν τον τρόπο, δίνεις στα βιολογικά δεδομένα μια ουσία, δηλαδή σαν να είναι φυσικό αυτό που έφτιαξες – η κοινωνική κατασκευή – το φυσικοποιείς και αυτή η διαδικασία, που αυτό που στην πραγματικότητα έχεις κατασκευάσει, το θεωρείς ότι είναι από τη φύση, κάτι φυσικό, λέγεται βιολογικοποίηση. Δεν το καταλαβαίνουν οι άνθρωποι ότι γίνεται αυτό, δηλαδή σκέφτεσαι ότι φυσικό είναι μια γυναίκα να είναι έτσι ή ένας άντρας να είναι αλλιώς. Αλλά όλο αυτό το πλαίσιο που συζητάμε είναι κοινωνική κατασκευή. Καταλάβατε;

- **Τάξη:** Ναι...
- Πολύ ωραία. Επομένως, η γυναίκα είναι συνυφασμένη με το παιδί και την οικιακότητα, με το σπίτι. Σας θυμίζει την πατριαρχική κοινωνία αυτό;
- **Τάξη:** Ναι.
- Ωραία. Δηλαδή, ο άντρας φαίνεται να ανήκει στον δημόσιο χώρο και η γυναίκα στον ιδιωτικό. Ο δημόσιος χώρος δίνει δυνατότητες ανάπτυξης της προσωπικότητας, ανεξαρτησίας, αντίθετα ο ιδιωτικός χώρος δίνει περιορισμούς. Το καταλάβατε; Ωραία. Έφερες και κάτι άλλο;

- Έφερα και μια εικόνα που δείχνει ότι και οι άντρες μπορούν να αγαπάνε και να είναι πολύ κοντά στα παιδιά...

- Α, πολύ ωραία. Μας φέρνει και μια εικονίτσα που δείχνει ότι πράγματι, σε σχέση με τα χαρακτηριστικά των φύλων, όπως έχει φανεί από σύγχρονες έρευνες, οι άνθρωποι απλώς προσανατολίζονται για να εξομοιωθούν με τους άλλους,

άντρες και γυναίκες, δεν έχουν διαφορές στα συναισθήματα.

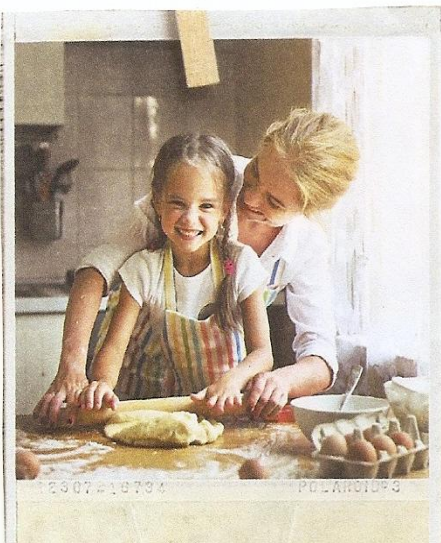
Ωραία, πάμε παρακάτω. Η επόμενη.

- **2^η μαθήτρια:** Εδώ είναι δύο γυναίκες αθλητικές, έχουν ανέβει στο Έβερεστ...

- **Καθηγήτρια:** Ωραία, επομένως είναι γυναίκες που έχουν απελευθερωθεί από το σπίτι, κατά κάποιον τρόπο και κάνουν κάτι που είναι πιο κοντά στα θέλω τους. Εντάξει; Πάμε παρακάτω.

- Εδώ βλέπουμε τη στοργή που δίνει μια μητέρα στο παιδί της...

- Η στοργή περνάει από την κουζίνα...

- Και εδώ μια κοπέλα που δείχνει τη χάρη της...

- Η γυναικεία χάρη... διαμορφώνεται κι αυτή... πολύ ωραία...

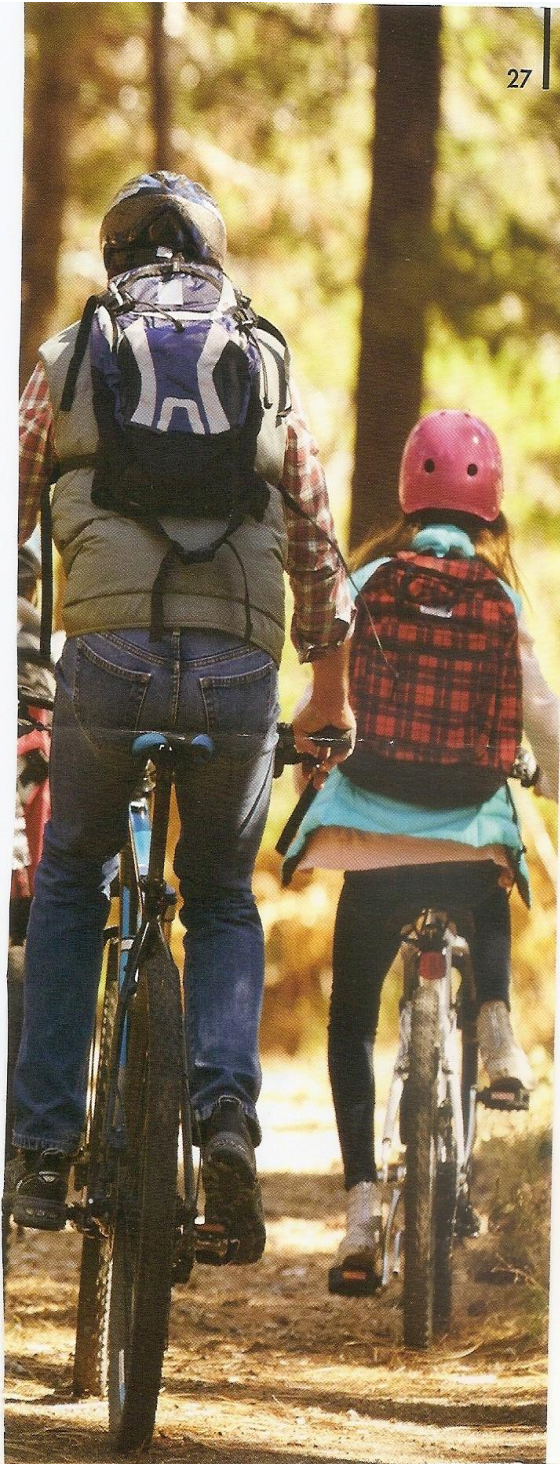

- Και εδώ μια φωτογραφία που δεν έχει καμιά σχέση μ' αυτά τα χαρακτηριστικά, γιατί δείχνει ότι η γυναίκα πρέπει να είναι δυναμική και ο άντρας πρέπει να είναι αδύναμος...
- Δηλαδή εδώ βλέπουμε το αντίστροφο. Ποιές από σας κάνουν *Taekwondo* και τέτοιου είδους αθλήματα, αυτοάμυνας κλπ.;
- **Τάξη:** Εγώ, εγώ.
- Γιατί; Γιατί σας πήγαν οι γονείς σας;
- Δεν μας πήγαν οι γονείς μας.
- Ωραία. Πώς το σκεφτήκατε;
- Εγώ για προστασία.
- Εγώ ήθελα ένα άθλημα με δυναμισμό, που να έχω σωματική επαφή...

- Ωραία. Επομένως, εδώ βλέπουμε ότι αυτή η γυναίκα κάνει αυτό που συνήθως κάνουν οι άντρες στις γυναίκες. Δηλαδή μπορεί να πάρει σήμερα μια γυναίκα και έναν άλλο ρόλο, χωρίς να τρέχει τίποτα.

27

- **3^η μαθήτρια:** Βλέπουμε έναν άντρα που και αθλητικός είναι και αγαπάει τα παιδιά...

- **Καθηγήτρια:** Επομένως, είναι ένας μπαμπάς που ασχολείται με τα παιδιά του, το συναισθηματικό στοιχείο, που στην έρευνα βγαίνει ότι οι Έλληνες θεωρούν πως το έχουν παραπάνω οι γυναίκες, το έχουν και οι άντρες, άμα ξεφύγουν από τα στερεότυπα.

- Εδώ είναι μια δασκάλα πιάνου που μαθαίνει το παιδί...

- Αλλά, προσέξτε την έκφρασή της. Τι είναι;

- Είναι χαρούμενη.

- Βεβαίως. Τι σημαίνει

αυτό; Θετικό συναίσθημα και για το παιδί που διδάσκει.

- Εδώ είναι μια γυναίκα που είναι παραγωγική με τα βιβλία...

- Αυτή είμαι εγώ! Δεν υπάρχει, όποιο τραπέζι να κοιτάξεις στο σπίτι, είναι κατειλημμένο από βιβλία. Η πρώτη εντολή είναι «μη μου κουνήσετε τα χαρτιά και τα βιβλία». Εδώ, όμως, το συνέδεσε η

- Φωτεινή με το στοιχείο ότι η γυναίκα είναι «παραγωγική». Παλιά δεν θεωρούσαν ότι η γυναίκα είναι παραγωγική στο σπίτι; Και μέσα στην παραγωγή του σπιτιού ήταν και η βιολογική αναπαραγωγή και η κοινωνική αναπαραγωγή, το πώς θα μεγαλώσει τα παιδιά της, τι αξίες θα τους δώσει; Εδώ τι βλέπουμε; Ότι η γυναίκα βγαίνει έξω, γίνεται επιστήμων, δηλαδή αναδεικνύει την προσωπικότητά της, ασχολείται με πράγματα που της αρέσουν, μπαίνει στην κανονική παραγωγική διαδικασία, η οποία παραδοσιακά ήταν στοιχείο που έκανε ως ρόλο ο άντρας. Αυτό τι σημαίνει για τους ρόλους; Τι πρέπει να γίνεται άμα σε ένα ζευγάρι π.χ. μια γυναίκα διαβάζει συνέχεια και θέλει να δίνει διαλέξεις, ας μας πουν τα αγόρια, τι θα κάνετε; Τι θα 'κανες...;
- **4^{ος} μαθητής:** Εγώ το αποδέχομαι κι αυτό, δεν υπάρχει πρόβλημα, θα φροντίσω να μοιράσω τους ρόλους, δηλαδή κάποια πράγματα που θα 'κανε εκείνη θα πρέπει να τα κάνω κι εγώ...
  - **Καθηγήτρια:** Θα μοιράσεις τους ρόλους! Δηλαδή; Θα έρθεις και στη θέση του άλλου. Αυτό λέγεται ενσυναίσθηση, παιδιά. Το να έρθεις στην θέση του άλλου και να βοηθήσεις, άμα είσαι σε μια σχέση με τον άλλον, αυτό λέγεται ενσυναίσθηση, δεν λέγεται μείωση της ταυτότητας του άνδρα, του ανδρισμού, της αρρενωπότητας. Εσύ, τι θα έκανες...;
  - **5^{ος} μαθητής:** Αν διάβαζε όλη την ώρα;
  - **Καθηγήτρια:** Ναι, άμα ήταν μια γυναίκα που ήθελε να κάνει και την καριέρα της μαζί με την οικογένεια και υπήρχε κάποια περίοδος που δυσκολευόταν όλο αυτό το θέμα...
  - Αν ήταν μια γυναίκα που διάβαζε όλη την ημέρα και δεν έδινε σημασία και τους έγραφε όλους και ήταν μπροστά από ένα βιβλίο, δεν ξέρω αν θα ήμουν σε σχέση μαζί της...

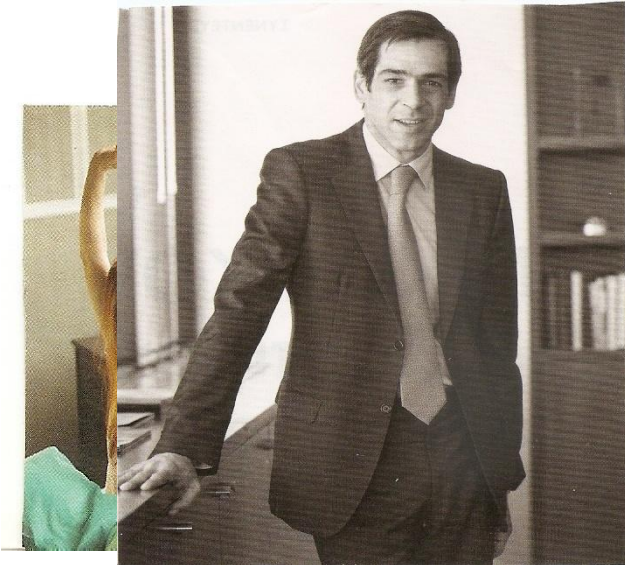
- **Τάξη:** (θόρυβος...)
- Συγγνώμη, μου επιτρέπετε, λίγο, να μιλήσουμε για τα λεγόμενα του συμμαθητή σας; Καταρχήν, είπε κάτι σωστό: ότι θα ήξερα εκ των προτέρων αν είναι σε ένα στυλ και εάν θα την επέλεγα. Άρα, όταν κάνουμε μια δράση, όπως σας έλεγα και άλλη φορά, η δράση είναι επινοητική, είναι δημιουργική: σκέφτεσαι τις επιπτώσεις, φαντάζεσαι πώς θα είναι η ζωή σου μαζί της και τι θα κάνεις και έτσι προχωράς. Το καταλάβαμε; Άρα, εκ των προτέρων κι εσύ ο ίδιος έχεις μια ευθύνη να προβλέψεις, ανάλογα με τον άλλον άνθρωπο που έχεις απέναντί σου, εάν ταιριάζεις και εάν μπορείς να κάνεις μαζί του. Δεν είναι υποχρεωμένος κανένας να αλλάξει τον εαυτό του, παρά μόνο εάν το θελήσει ο ίδιος. Εκεί, λοιπόν, η ευθύνη είναι και στους δύο. Μετά, όμως, είπε ο συμμαθητής σας, ότι εάν η γυναίκα παραμελεί το σπίτι, τι είπες ακριβώς;
- Εάν δεν δίνει σημασία...
- Μισό λεπτάκι, τώρα, να δούμε. Εάν κάποιος άνθρωπος έχει να φροντίσει ένα θέμα, το οποίο αφορά την προσωπική του ζωή και δεν το κάνει: ξέρετε κανέναν άνθρωπο που να μην είναι ευτυχισμένος και να μπορεί να φτιάξει μια σχέση ευτυχή;
- **Τάξη:** Όχι.
- Δεν ισχύει αυτό που λένε ότι ο ένας άνθρωπος, ο μισός, ολοκληρώνει τον άλλο μισό και αλληλοσυμπληρώνονται. Δύο άνθρωποι που ενώνονται δεν μπορούν να είναι δύο μισά, ώστε να ψάχνεις να βρεις τον εαυτό σου στο πρόσωπο του άλλου, δηλαδή να είσαι εσύ στο σπίτι «το φυτό» και να ψάχνεις να βρεις έναν γιατρό φτασμένο για να φέρνει το χρήμα και να συμπληρώνεσαι από την καταξίωση του άλλου. Να είσαι σαν την Μελάνια Τράμπ, ας πούμε. Να μην πω περισσότερα, γιατί σε κάτι τέτοιες περιπτώσεις μου ξεφεύγουν πολλά.
- **Τάξη:** χαχαχα.
- Οπότε, θεωρεί δεδομένο ο συμμαθητής σας ότι, εάν δεν αλλάξει τον ρόλο της, εφόσον είναι μαζί... – αυτό όμως δεν πρόκειται να γίνει, να αλλάξει τον ρόλο της. Εσύ ξέρεις εκ των προτέρων με τι άνθρωπο έχεις να κάνεις και τι υποχρεώσεις έχει, δεν θέλεις να στερήσεις τον άλλον από το να κάνει κάποια πράγματα για την προσωπική του ζωή, διότι

δεν θα είναι αυτός ευχαριστημένος με τον εαυτό του, ούτε εσύ με τον δικό σου, ούτε εσύ μαζί της. Άρα, πρέπει να φτάσεις σε μια λύση: ή κόβεις την σχέση, αν δεν σε εκπληρώνει ή σκέφτεσαι πάνω σ' αυτά, μήπως δηλαδή δεν ισχύει ότι παραμελεί το σπίτι, μήπως είναι η αντίληψη που υπάρχει ότι παραμελεί το σπίτι, ότι σε γράφει κλπ. αλλά πρέπει οι άνθρωποι να συνεργάζονται. Σας ερωτώ, όταν π.χ. ένα ζευγάρι φτιάχνει οικογένεια και δουλεύουν και οι δύο, δεν πρέπει να δουλέψουν σκληρά για να πετύχουν κάποια πράγματα και να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της οικογένειας; Θα έπρεπε, λοιπόν, να έχουμε μια εκπαίδευση πάνω στο πώς διαχειριζόμαστε όλα αυτά τα ζητήματα. Το καταλαβαίνουμε; Δηλαδή, το σχήμα που υιοθετεί ο άλλος συμμαθητής σας είναι πιο ευέλικτο. Άμα η δουλειά μου είναι καθηγήτρια, δεν θα διαβάζω; Συνεχώς διαβάζω. Παραμελώ τα παιδιά μου; Προσπαθώ να μην τα παραμελώ. Τι κάνω; Προσπαθώ, από πολύ μικρή ηλικία, να τα κάνω αυτόνομα σε ορισμένα πράγματα, να μπορούν να κάνουν κάποια πράγματα μόνο τους για τον εαυτό τους, ώστε να κάνω κι εγώ την δουλειά μου. Διαφορετικά, δεν θα έχω την δουλειά μου. Είναι δυνατόν να είμαι καθηγήτρια και να μένω σε ένα πτυχίο του 1980; Να έχω σπουδάσει στο παρελθόν, να διδάσκω στο παρόν και να προετοιμάζω ανθρώπους για το μέλλον; Με καταλαβαίνετε; Ο άνθρωπος, ανάλογα με την δουλειά του, προχωράει. Δεν σημαίνει ότι, επειδή η κοινωνία σου λέει τι πρέπει να κάνεις, να σε πλακώνουν όλοι και να σου λένε «γιατί κάνεις κι αυτό», «γιατί κάνεις κι εκείνο»... Γιατί αυτό με καλύπτει σαν άνθρωπο και έτσι είμαι εγώ πιο ευχαριστημένη και με τη δουλειά μου. Αλλιώς, δεν θα μπορούσα να σταθώ σε τάξη, θα ήμουν δυσαρεστημένη, γιατί η απόσταση που έχω με σας – εγώ είμαι 60 χρονών κι εσείς είστε 16 – η απόσταση που θα είχα μαζί σας, εάν δεν καλλιεργούσα τον εαυτό μου, θα ήταν δραματικά μεγάλη και δεν θα μπορούσαμε να συνεννοηθούμε. Άρα, εγώ πρέπει να κάνω αυτό το πράγμα, παράλληλα με τις άλλες υποχρεώσεις μου. Εντάξει; Λοιπόν, σταθμίζει ο άνθρωπος, σε κάθε περίπτωση και έχει μια ευελιξία ως προς τα πράγματα, για να μπορεί να τακτοποιεί τις υποθέσεις του. Να ξέρετε, τα παιδιά χρειάζονται ποιότητα, όχι ποσότητα. Χρειάζονται σταθερότητα: να ξέρει το παιδί ότι θα σε πάρει τηλέφωνο όταν έχει

ανάγκη, ότι νοιάζεσαι γι' αυτό και ότι θα ανταποκριθείς. Δεν είναι ανάγκη να είσαι πίσω από το παιδί συνέχεια «και τι έκανες μ' αυτό το θέμα και τι έκανες με το άλλο». Αυτό, που μας έχουν βάλει έναν ρόλο στις γυναίκες να παρακολουθούμε από πίσω τα παιδιά μας ή τους άντρες – το βλέπω σε γνωστούς: Τι ώρα ήρθε η κόρη; Γιατί άργησε λίγο; Φασαρία κλπ. στην εφηβεία. Είναι μια μετάβαση. Λοιπόν, το παιδί είναι ανεξάρτητος άνθρωπος. Δεν έφερες στον κόσμο ένα παιδί για να εκπληρώσεις τις δικές σου επιθυμίες. Τι θέλεις να βγάλεις; Γερό κι ευτυχισμένο παιδί ή εξαρτημένο άνθρωπο, με δοτή ταυτότητα – που λέγαμε και τις προάλλες. Άρα, πρέπει να του δώσεις τα εφόδια, από πολύ μικρή ηλικία, να αντιμετωπίζει τις καταστάσεις υπεύθυνα και να ξέρει τι επιλογές θα κάνει, δηλαδή στην ηλικία που είσαστε τώρα, είναι ήδη φτιαγμένα τα πράγματα. Για να δω τις υπόλοιπες εικόνες, γιατί αργώ. Η...

- **6^η μαθήτρια:** Είναι μια γυναίκα χαρούμενη επειδή έρχεται μια καινούρια μέρα...

- **Καθηγήτρια:** Κάθε μέρα μπορεί να είναι μια φωτεινή μέρα...

- **6^η μαθήτρια:** Κι ένας άντρας που έχει δύναμη...

- **Καθηγήτρια:** Βασίζεται στον εαυτό του, είναι ανεξάρτητος, διαθέτει ισχυρή ή ηγετική προσωπικότητα, γενικά είναι ανταγωνιστικός, όπως

ΜΑΡΙΑ
ΜΠΕΛΙΜΠΑΣΑΚΗ

είναι και η κοινωνία. Και είναι φιλόδοξος, είναι ένα άντρας, όπως λέμε «πετυχημένος» στην δουλειά του. Παρένθεση: εγώ αδιαφορώ για τις επιτυχίες αυτού του είδους. Η επιτυχία είναι στις σχέσεις των ανθρώπων. Ω!! πες το!

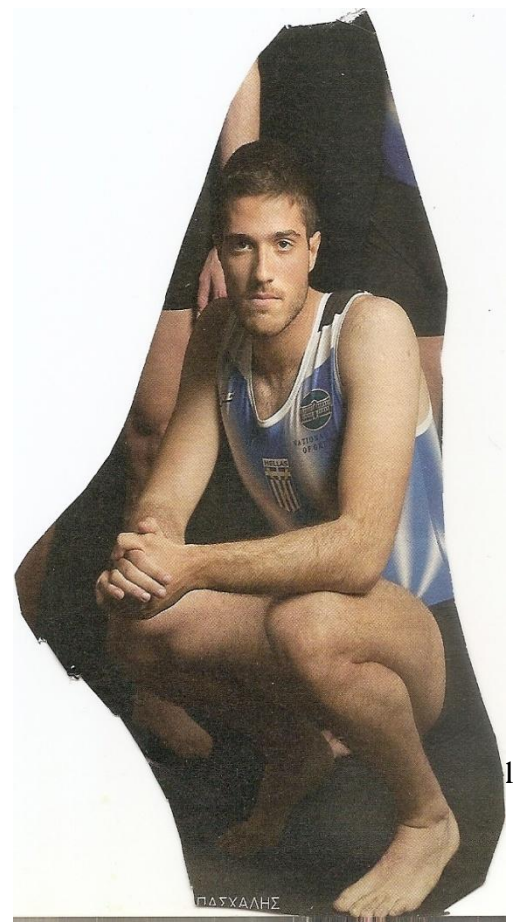
- **6^η μαθήτρια:** Μια γυναίκα που προσέχει το σώμα της...

- Προβάλλει το σώμα της, για να δείξει ότι είναι ίδιο με του άντρα. Από την μια πλευρά η εικόνα δείχνει τον άντρα και από την άλλη την γυναίκα. Όπως βλέπετε, υπάρχει εξαιρετική ομοιότητα, προβάλλει το σώμα της, όπως προβάλλει κι ο άντρας το σώμα του.

- **6^η μαθήτρια:** Κι εδώ είναι η ιστορία μιας γυναίκας που ξέχασε να δώσει αυτό που θέλει ο άντρας και της το θυμίζουν οι άλλοι...

- **Καθηγήτρια:** Η γυναίκα θεωρείται

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ, στο τσακ γλιτωσε την κρεβατομουρμούρα η Χάλε Μπέρι, καθώς παραδέχτηκε on camera πως παραλίγο να ξεχάσει τη δεύτερη επέτειο γάμου της με τον Ολιβιέ Μαρτινέζ. Την ημερομηνία της τη θύμισε δημοσιογράφος κατά τη διάρκεια συνέντευξης, τον οποίο και χιλιοευχαρίστησε για το γεγονός ότι, έστω και την τελευταία στιγμή, θα προλάβει να του γράψει μια κάρτα ή έστω να του πάρει ένα κουτί σοκολατάκια. «Πω πω, δύο χρόνια. Αυτό είναι πολύ για μένα!» είπε η ταλαιπωρημένη από τους έρωτες Μπέρι, που φαίνεται πως στην αγκαλιά του Μαρτινέζ έχει βρει το απάνεμο λιμάνι που γύρευε καιρό. Μαζί σου είμαστε, Χάλε, απλώς φρόντισε να θυμάσαι τα βασικά.

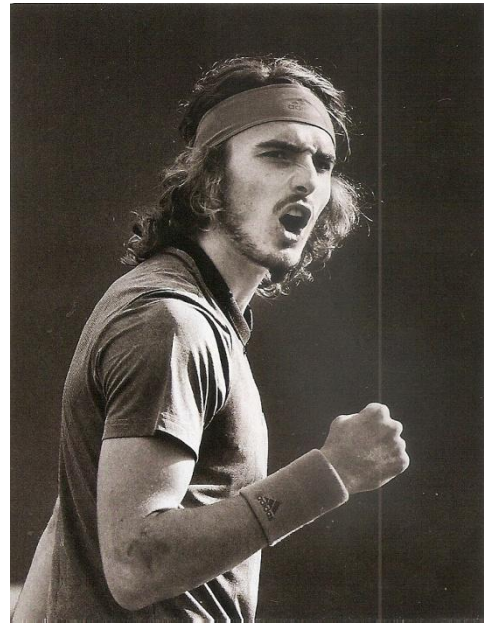
ΠΑΣΧΑΛΗΣ

υπεύθυνη για να φροντίζει τις σχέσεις. Κι αυτό είναι στερεότυπο, οι σχέσεις εξαρτώνται από δύο πλευρές. Το αν θα τα πάμε καλά εμείς εδώ πέρα εξαρτάται όχι μόνο από εμένα, εξαρτάται και από εσάς. Το ίδιο ισχύει για όλες τις σχέσεις. Ο επόμενος μαθητής...

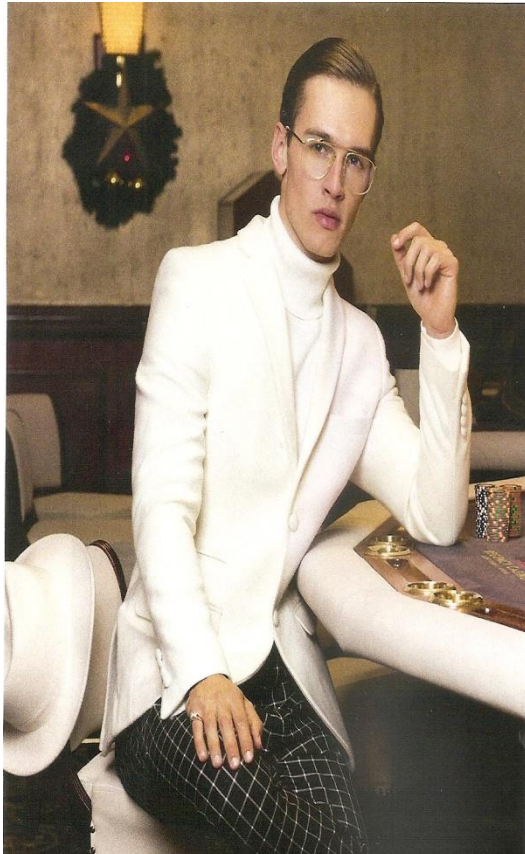
- **4^{ος} μαθητής:** Ο άντρας με τα αρρενωπά χαρακτηριστικά του...

Ο άντρας που μπορεί να είναι κτητικός αλλά και ανταγωνιστικός, κυρίαρχος σε πολλές περιπτώσεις...

- **4^{ος} μαθητής:** Ο άντρας της σύγχρονης κοινωνίας που μπορεί να έχει και κάποια γυναικεία χαρακτηριστικά

- **Καθηγήτρια:** Ας πούμε ότι υιοθετεί κάποια στοιχεία που ταιριάζουν στο θηλυκό πρότυπο. Σας ενοχλεί αυτό;

- **Τάξη:** Όχι.

- Σίγουρα; Λέω αν σας ενοχλεί το να βλέπετε έναν άντρα που είναι έξω από το στερεότυπο, την αντίληψη, το γνωστικό στοιχείο που έχετε συνηθίσει π.χ. αυτόν εδώ τον συγκεκριμένο τύπο άντρα, αν τον έβλεπες στο μετρό, τι θα έκανες;

- **Τάξη:** Κοιτάξτε, η αλήθεια είναι ότι μπορεί να τον παρατηρούσαμε λίγο, επειδή είναι διαφορετικός και δεν τον βλέπουμε συχνά, αλλά...

- **5^{ος} μαθητής:** Τραβηγμένο είναι.

- Αυτό με την γυναίκα που έχει το μπούτι έξω, με το τσιγάρο είναι τραβηγμένο;

- Όχι.

- Παρατηρείτε, δεν του φαίνεται τραβηγμένο η γυναίκα με το μπούτι έξω, του φαίνεται

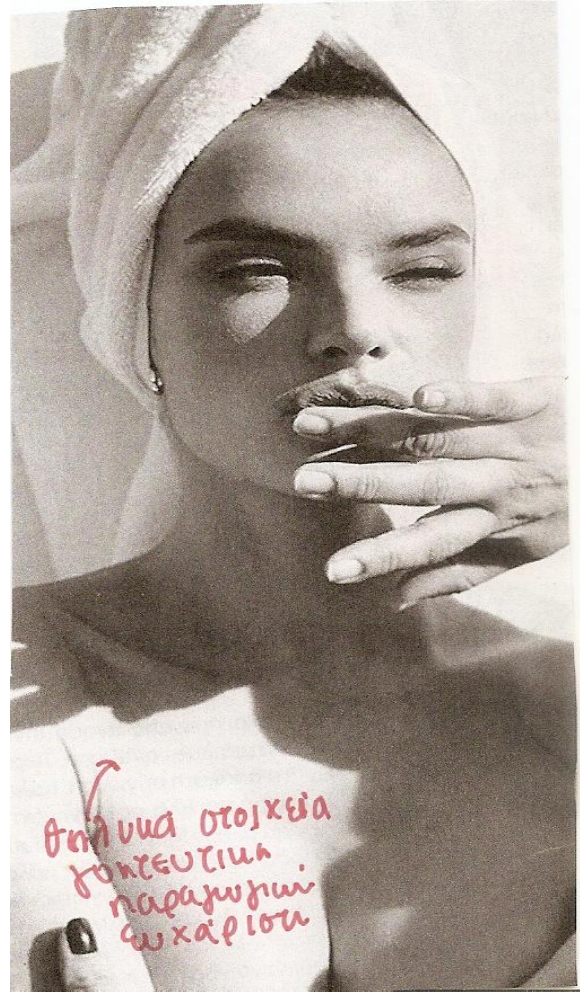
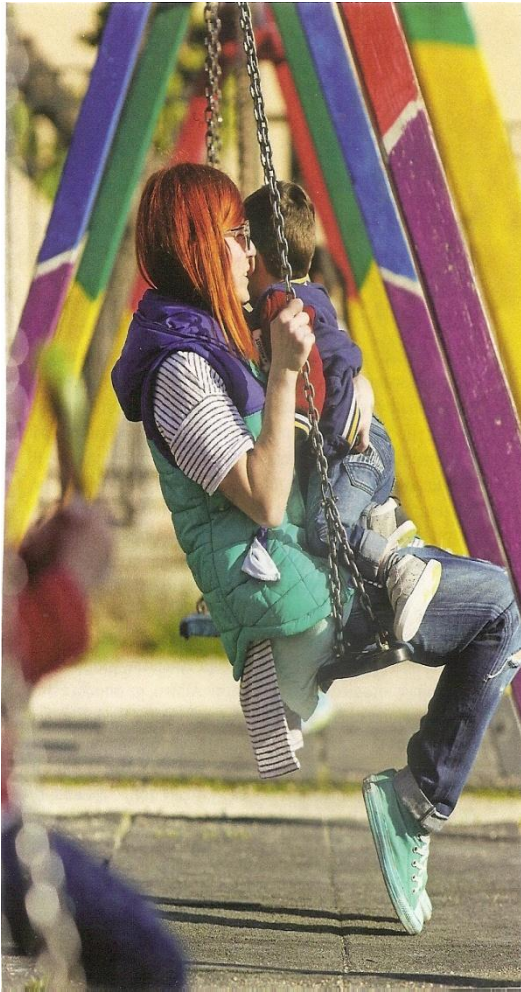
τραβηγμένο ο άντρας που είναι ντυμένος με τα πιο θηλυκά πρότυπα. Δεν θα του μιλούσες στο μετρό;

- **Τάξη:** Σε κανέναν δεν μιλάμε στο μετρό.

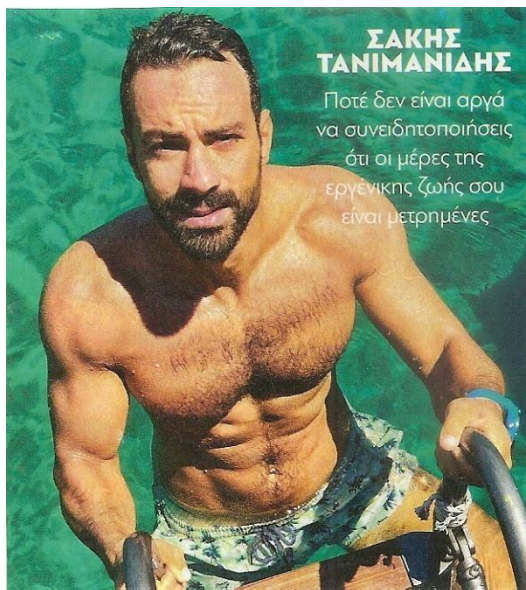
- Άλλο αυτό. Πες ότι καθόταν απέναντί σου, θα τον κοίταζες κατευθείαν;
- Θα μου τραβούσε την προσοχή.
- Θα σου τραβούσε την προσοχή, γιατί είναι διαφορετικός, ας πούμε.
- Ναι.
- Επιτρέπεται κάποιος άνθρωπος να είναι διαφορετικός από τους άλλους σε κάποια πράγματα;
- **Τάξη:** Ναι, αμέ.
- Οκ. Άρα, θέλει πολλή δουλειά προσωπική δική μας, παιδιά. Διαφορετικοί μπορεί να είναι πολλοί και για πολλά θέματα. Προσωπική δουλειά του εαυτού είναι το πώς εσύ θα βρεις τον τρόπο να ερμηνεύεις και να διαχειρίζεσαι τις καταστάσεις χωρίς να θίγεται και χωρίς να θίγεις τον άλλον άνθρωπο.
- **5^{ος} μαθητής:** Εσάς σας πειράζει;
- Εδώ έχουμε και τα δύο πρότυπα: και έναν άντρα που έχει θηλυκότητα και μια γυναίκα που έχει προκλητικότητα. Εμένα μου φαίνεται πιο προκλητική η γυναίκα.
- Για τον άντρα είναι πιο πολύ τραβηγμένο.
- Ξέρω ότι υπάρχει ένας συγκεκριμένος λόγος που γίνεται αυτό. Αλλά, δεν θα πω ότι όταν ήμουνα στην ηλικία σας, που δεν είχα δουλεμένα αυτά τα ζητήματα, δεν με ενοχλούσε. Καταλάβατε; Θέλει πολύ δουλειά προσωπική για να μπορέσεις να αποδεχτείς το διαφορετικό, όταν από πάρα πολύ μικρή ηλικία έχεις μάθει σε κάτι.
- Δεν χρειάζεται να το αποδεχτείς.
- Πρόσεχε, τώρα. Δεν χρειάζεται να το αποδεχτείς ως τρόπο συμπεριφοράς για τον εαυτό σου, αλλά τα όρια ξεπερνώνται πάρα πολύ γρήγορα, δηλαδή αυτός που σκότωσε την Ελένη Τοπαλούδη στην Ρόδο είχε την αντίληψη ότι, σαν άντρας θίγεται ο αντρισμός του, αφού δέχτηκε να φτάσει μέχρι εκεί με τον φίλο του και δεν ήθελε να ενδώσει στις δικές του επιθυμίες. Επομένως, θεωρούσε ότι μπορεί να έχει δικαίωμα πάνω στην ζωή της. Άρα, είναι πάρα πολύ εύκολο να ξεπεράσει κανείς τα όρια, άμα έχει κάποιες αντιλήψεις. Να μην το αποδεχτείς αυτό ως συμπεριφορά του εαυτού σου, όμως τον εαυτό σου τον αποδέχεσαι σε μια άλλη φάση; Τι θα κάνεις, άμα δεις ότι η γυναίκα σου δεν σε θέλει – τόσα γίνονται με ενδοοικογενειακή βία, δεν μπορεί να μη θέλει ένα τόσο

- ωραίο παιδί, βέβαια, αλλά πες ότι δεν σε θέλει και πάει με κάποιον άλλον – τι θα πεις εκεί; Ξύλο;
- «Στη μάνα σου».
  - Πες το αυτό, «στην μάνα σου», άμα δεν μπορείς να το δεχτείς, αλλά πώς είσαι σίγουρος ότι δεν θα δώσεις ξύλο;
  - **Τάξη:** Εγώ θα έδινα.
  - Καταλαβαίνετε τι θέλω να σας πω; Η διαχείριση των συναισθημάτων είναι μια άλλη δουλειά που κάνουμε στη σχέση μας με τα πράγματα. Στην ουσία, δεν σε εξυπηρετεί ένας άνθρωπος που συνδέθηκε μαζί σου και μετά αποφάσισε ότι δεν θέλει πλέον να συνδέεται. Τι να τον κάνεις, αφού δεν σε θέλει; Εσύ πρέπει να προσαρμοστείς και να κόψεις τη σχέση.
  - **5^{ος} μαθητής:** Εντάξει, το πολύ πολύ δεν υπάρχει θέμα, χωρίζουμε.
  - Ωραία. Οι θυμοί, όμως, πώς βγαίνουν;
  - Δεν ξέρω, δεν παίρνω όρκο...
  - Ακριβώς, επειδή όλοι είμαστε άνθρωποι με αδυναμίες, τα όρια ξεπερνώνονται πάρα πολύ εύκολα και ιδιαίτερα εκεί που είμαστε σε δύσκολη συναισθηματική κατάσταση.
  - **5^{ος} μαθητής:** Μπορεί να είναι και εργατική και ταυτόχρονα και πιστή και στοργική.
  - Μπορεί, λοιπόν, η γυναίκα να είναι εργατική και ταυτόχρονα να είναι πιστή και στοργική. Και ο άντρας μπορεί να είναι εργατικός και ταυτόχρονα να είναι πιστός και στοργικός. Έχουμε κάτι άλλο;
  - **7^η μαθήτρια:** Έχουμε την γυναίκα με το παιδί και με την φροντίδα του σώματος...
  - Εδώ έχουμε την γυναίκα με το σπίτι, από την μια μεριά και την γυναίκα με την περιποίηση του σώματος και την ομορφιά από την άλλη, για ποιο λόγο; Για να είναι επιθυμητή από τον άντρα. Διότι, μας έχουν περάσει και την αντίληψη ότι εάν δεν είμαστε επιθυμητές, φταίμε!

- Για να δούμε, τώρα, τι φέρανε τα άλλα παιδιά. Ποιος είναι αυτός εδώ;
- **8^η μαθήτρια:** Ένας αθλητικός τύπος, ο Σάκης Τανιμανίδης.

- **8^η μαθήτρια:** Αρρενωπός, έλεος! Πάμε παρακάτω.
- Γιατί το προσπερνάς το θέμα τόσο γρήγορα, παιδί μου;

- **Καθηγήτρια:** Παναγίτσα μου, πώς είναι έτσι αυτός; Εντάξει, να σε πλακώσει, έχεις καταστραφεί!

- **Τάξη:** χαχαχα...
- Δεν το βλέπετε έτσι, έ; Λοιπόν, τι έχεις να μου πεις γι' αυτόν τον άντρα;
- **8^η μαθήτρια:** Είναι πολύ άντρας.
- **Τάξη:** χαχαχα.

- Είπα ότι είναι αθλητικός και αρρενωπός.
- Δηλαδή το πρότυπο, σ' αυτή την περίπτωση, είναι να έχει πολύ μυϊκό σύστημα και... τέτοια κόλπα...
- Ναι, ναι. Μετά:

- Αυτή εδώ είναι πολύ ντροπαλή, γοητευτική και διαθέτει θηλυκά στοιχεία.

- Τι θα πει, παιδιά «αυτοπαπαράτσωμα»; - - Ότι παίρνει τον εαυτό της φωτογραφίες.

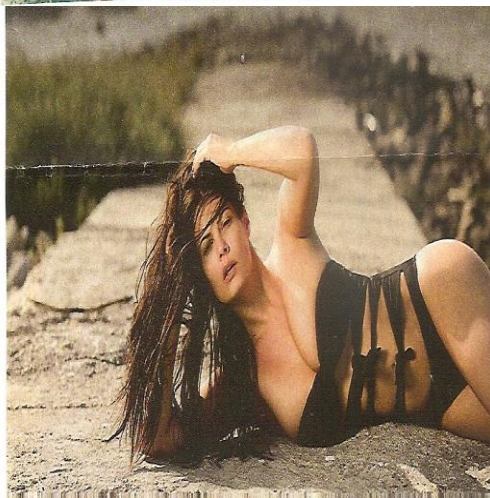
- Και θέλει να βροντοφωνάξει ότι δεν αντέχει άλλο να φωτογραφίζεται. Λογικό το βρίσκω.

- Εδώ είναι μια γυναίκα με θηλυκότητα. Ε... αυτό.

- Πώς την καταλαβαίνετε την θηλυκότητα, βρε παιδιά; Δεν μπορώ να καταλάβω.

- Από τη στάση του σώματος, από το μαγιό.

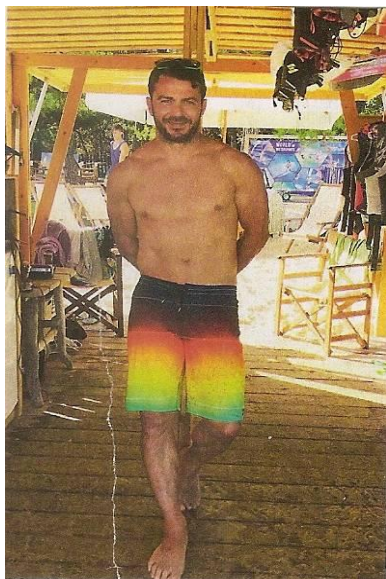
- Με το μαγιό, δηλαδή αν θέλεις να είσαι θηλυκό πρέπει να τα βγάζεις...

- **Τάξη:** χαχαχα.
- Πολύ ωραία... Άρα, εμείς είμαστε εντελώς στο αρσενικό πρότυπο. Δεν υπάρχει. Και ποιά είναι αυτή;
- Η Μαρία Κορινθίου και, ξέχασα να πω ότι ο Τανιμανίδης είναι το αντίθετο αυτήνης.
- Εν πάσει περιπτώσει, το θέμα είναι τι λέει όταν ανοίγει το στόμα της. Ψάξτε να βρείτε δηλώσεις της, μια που η ίδια λέει «Ας μιλήσουμε για τα

μεγάλα υπαρξιακά άγχη της ζωής» για να δούμε τι πρεσβεύει, να το συζητήσουμε μια άλλη φορά.

- Είναι κι αυτός εδώ:
- Τι λέει: «Όταν ο κοιλιακός θολώνει, πόζαρε χαριτωμένα». Γ. Αγγελόπουλος.
- **Τάξη:** χαχαχα.
- Παιδιά, εδώ μιλάμε για μεγάλο βάθος! Βάθος μυαλού, παιδιά! «Όταν ο κοιλιακός θολώνει, πόζαρε χαριτωμένα»! Δεν έχει τόσο κοιλιακό αυτός, ενώ ο Τανιμανίδης λέει ότι «Ποτέ δεν είναι αργά να συνειδητοποιήσεις ότι οι μέρες της εργένικης ζωής σου είναι μετρημένες»! Σαν

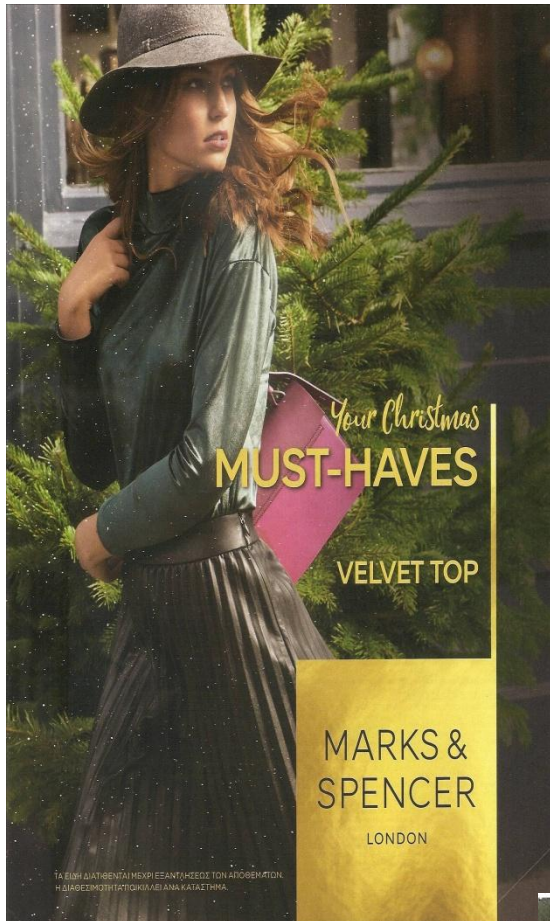
να λέμε: ζήσε τα όλα γρήγορα και εύκολα, τώρα που γυρίζει και μη σε νοιάζει για τίποτα! Ο Τανιμανίδης τώρα σκέφτεται ότι όλα τα κοριτσάκια που θα βλέπουν το περιοδικό θα καρφώνονται κι εσείς καρφώνεστε, μπράβο, συγχαρητήρια.

- **Τάξη:** χαχαχα.
- **Καθηγήτρια:** Πάμε παρακάτω. Έναν φυσιολογικό άνθρωπο, που να μην είναι φουσκωτός;

- **9^η μαθήτρια:** Νάτος! Μια χαρά είναι! Κυριούλης, τέλειος, κουστουμαρισμένος.
- Καθηγήτρια: 4 μηνών μπαμπάς...
- **9^η μαθήτρια:** Ένας άντρας που δεν έχει κοιλιακούς, δεν είναι όπως τον θέλουν τα πρότυπα σήμερα, είναι ένας νέος μπαμπάς που δείχνει ότι μπαίνει στον ρόλο των γυναικών, ότι αγαπάει τα

παιδιά, ότι θέλει να κάνει οικογένεια.

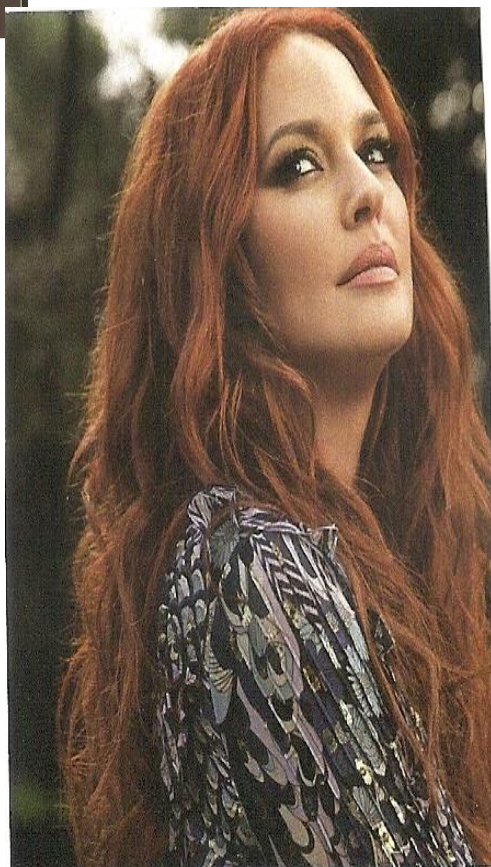
- Εδώ βρίσκεται μια όμορφη νέα μαμά, η οποία δείχνει ότι αγαπάει τα παιδιά...
- Πού το βλέπουμε ότι αγαπάει τα παιδιά; Μάλλον ισχυρό φαντασιακό...
- Όχι, μα από κάτω λέει, άμα διαβάσετε, για τα κιλά του σώματός της, για τον χαρακτήρα της... Η Σίσσυ Χρηστίδου είναι.
- Ε, τότε γνωρίζεις κι άλλες πληροφορίες που δεν ξέρουμε. Πήρε κιλά από εγκυμοσύνη και την κατηγορούν που πάχυνε;
- Ναι, κυρία.

- Εδώ βλέπουμε μια κοπέλα όμορφη, γοητευτική, διαφημίζει τα προϊόντα μιας εταιρείας..

- Περίμενε, ποια εταιρεία έχει χρησιμοποιήσει αυτή την κοπέλα;

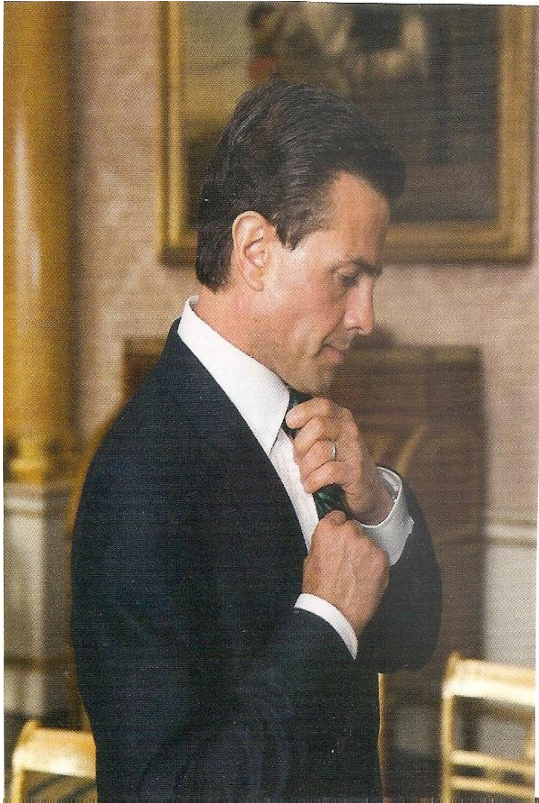
- Marks and Spenser.

- Επομένως, υιοθετεί αυτό το στυλ, για να αγοράζει ο κόσμος τα ρούχα, για εμπορικούς σκοπούς. Χρησιμοποιημένη είναι κι αυτή, βέβαια, το ψωμί της βγάζει, αλλά ποιος ξέρει με τι θυσίες.

- Έτσι είναι ο κόσμος, πάντα με τον καλό τον λόγο, άμα δεν συμμορφώνεσαι με τα πρότυπα. Πειθαρχημένα σώματα θέλουν.

- Κι εδώ είναι πολλές προσωπικότητες και άντρας αρρενωπός και πιο μεγάλοι σε ηλικία...

- Εμένα μ' αρέσει που το περιοδικό χαρακτηρίζει ως προσωπικότητες αυτούς τους ανθρώπους. Οι υπόλοιποι είμαστε να πάμε να χαθούμε, παιδιά, σας το λέω. Πότε ένας άνθρωπος είναι προσωπικότητα;

- **9^η μαθήτρια:** Άμα είσαι δημοφιλής ...

- **Καθηγήτρια:** Κούκλα

μου! Τζάμπα θα σπουδάσεις Ιστορία, στο λέω.

- Γιατί;

- Γιατί οι προσωπικότητες είναι εδώ! Τι πρέπει να διαθέτει κάποιος για να είναι προσωπικότητα;

- **Τάξη:** Γνώση.

- **Τάξη:** Να έχεις κάνει κάποια πράγματα...

- **Καθηγήτρια:** Να έχεις ένα συγκροτημένο τρόπο σκέψης, μια δομή σκέψης και να έχεις συνεισφέρει στην κοινωνία σου...

- **9^η μαθήτρια:** Δεν ξέρουμε τα βιογραφικά τους,

όμως, είναι πολύ υποκειμενικό.

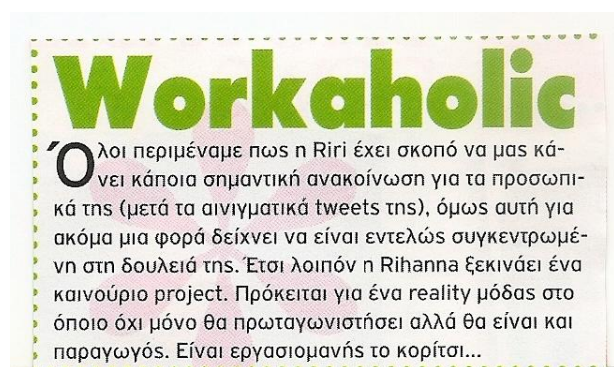
- Οκ... Σε τέτοιο περιοδικό;
- **9^η μαθήτρια:** Τα περιοδικά έχουν ταυτότητα;
- **Τάξη:** Βέβαια, άλλα περιοδικά είναι κουτσομπολίστικα, άλλα έχουν αναλύσεις...
- Ωραία, αυτό εδώ το περιοδικό τι είναι;
- Κυρία, δεν ξέρετε τι περιοδικό είναι αυτό;
- Δεν παίρνω τέτοια περιοδικά, έχω κλείσει και τις τηλεοράσεις.
- **Τάξη:** Καλά κάνετε!

- **9^η μαθήτρια:** Κι εδώ, είναι που ασχολούνται με τα παιδιά τους οι μπαμπάδες, σαν πρότυπο οικογένειας.
- Πολύ ωραία. Η επόμενη μαθήτρια.

- **10^η μαθήτρια:** Αυτά είναι από ένα παιδικό περιοδικό που έπαιρνα στο Δημοτικό... Εδώ είναι μια ηθοποιός που έχει παραμελήσει την δουλειά της για να φροντίσει τα παιδιά της και αυτό είναι πρότυπο γυναίκας που αγαπάει τα παιδιά.

- Κι εδώ, αντιθέτως, λέει ότι η Rihanna είναι εργασιομανής και αφιερώνει χρόνο στη δουλειά της...
- Πείτε μου και τα υπόλοιπα.

ASHLEY FIOLEK

Με τη δύναμη της θελήσης

ΣΕ ΕΝΑ ΣΠΟΡ ΠΟΥ ΤΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟ ΕΙΝΑΙ Ο ΘΟΥΡΥΒΟΣ, Η 22ΧΡΟΝΗ ASHLEY FIOLEK ΕΚ ΓΕΝΕΤΗΣ ΚΩΦΗ, ΚΑΝΕΙ ΗΔΗ ΦΑΣΑΡΙ ΚΑΘΩΣ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΕΝΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΙΟ ΛΑΜΠΡΑΣΤΕΡΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΜΟΤΟCROSS!

- ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΟΤΙ ΕΙΣΑΙ ΚΩΦΗ ΔΕΝ ΣΕ ΔΥΣΚΟΛΕΥΕ ΣΤΟ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΑΘΛΗΜΑ; Όταν ξεκίνησα, όλα ήταν ωραία γιατί είχα ένα μικρό μηχανάκι. Δυσκολίες αντιμετώπισα όταν πήρα μεγαλύτερο, 65 κυβικών, κι έπρεπε να αλλάζω ταχύτητα. Οι περισσότεροι αλλάζουν ταχύτητα όσα ακούν τον ήχο της μηχανής. Εγώ έπρεπε να βρω κάτι διαφορετικό... Να αισθάνομαι τις δονήσεις που κάνει το μηχανάκι.
- ΚΑΝΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΕΙΣ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΕΣ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΝΑ ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΔΟΛΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΚΩΦΟΥΣ ΚΑΙ ΝΑ ΤΟΥΣ ΔΕΙΞΕΙΣ ΚΟΥΡΑΓΙΟ ΝΑ ΤΟΛΜΗΣΟΥΝ ΝΑ ΚΑΛΟΥΝ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΟΝΕΙΡΕΥΟΝΤΑΙ. ΑΥΤΟ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΨΥΧΙΚΗ ΑΥΤΑΝΑΗ. ΑΠΟ ΠΟΥ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΓΙ-

- Εδώ είναι μια νεαρή αθλήτρια 22 χρονών που είναι εκ γενετής κωφή και έχει διακριθεί...

- Σοβαρά; Πρωταθλήτρια στο motocross; Φοβερό, έ; Εδώ η κοπέλα υπερσεκελιζει δύο φοβερά εμπόδια: τον αποκλεισμό προς τα άτομα με ειδικές ανάγκες και το γεγονός ότι

υιοθετεί το πρότυπο ενός αθλήματος που παραδοσιακά κάνουν οι άντρες.

- **11^η μαθήτρια:** Εδώ είναι δύο παιδιά που καταθέτουν στο περιοδικό το πρόβλημά τους. Το ένα αγόρι λέει ότι θυμώνει με το παραμικρό και σπάει τα πάντα, δίνει το πρότυπο ότι τα αγόρια είναι επιθετικά και άντρες και έχουν δύναμη και «κάνω ό,τι θέλω και βαράω τους πάντες ...

Έχω πρόβλημα!

«Τα παίρνω εύκολα και, όταν τα παίρνω, θολώνω! Δεν ξέρω τι λέω, κλωτσάω ό,τι βρω, βαράω πόρτες... Στην μπάλα, έχει τύχει να πλακωθώ με άλλα παιδιά. Είμαι βίαιος; Τι κάνω για να μην κάνω κάτι που μπορεί να μετανιώσω.»

Βασίλης, 15

ΓΙΑ ΟΛΑ ΦΤΑΙΝΕ ΟΙ ΕΣΤΡΑ ΔΟΣΕΙΣ ΤΕΣΤΟΣΤΕΡΟΝΗΣ ΣΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΣΟΥ - ΧΑΛΑΡΩΣΕ! ΕΦΗΒΕΙΑ ΕΙΝΑΙ, ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ. ΣΤΟ ΜΕΤΑΣΥ, ΓΙΑ ΝΑ ΜΗ ΣΟΥ ΣΥΜΒΕΙ ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΔΕ ΘΕΛΕΙΣ, ΚΡΑΤΑ ΑΥΤΟ: ΕΙΝΑΙ ΟΚ ΝΑ ΝΙΩΘΕΙΣ ΝΑ ΦΟΥΝΤΩΝΕΙΣ, ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΚ ΝΑ ΣΕ ΣΠΑΣΙΣ ΣΕ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ. ΤΩΡΑ ΤΙ ΦΤΑΙΝΕ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΡΤΕΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ; ΟΥΤΕ ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΛΥΣΗ. ΛΥΣΗ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΠΟΡ. ΒΡΕΣ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΣΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΚΑΙ ΚΑΝΕ ΟΣΕΣ ΥΠΕΡΒΟΛΕΣ ΘΕΣ. ΘΑ ΕΚΤΟΝΩΝΕΣΑΙ ΚΑΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙΣ ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΗΣ!

Έχω πρόβλημα!

Έχει κυκλοφορήσει ότι ένα παιδί από το φροντιστήριο είναι gay. Ακούει μόνο 1D και Bieber και φοράει κάτι πολύ προχωρημένα. Όπου με βρει, μου πιάνει κουβέντα. Μήπως μου βγει τ' όνομα;

Σταμάτης, 18

ΜΠΕΣ ΣΤΑ ΦΑΝ CLUB ΤΟΥ JUSTIN ΚΑΙ ΤΩΝ 1D ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΜΙΛΑΜΕ, ΣΤΑΜΑΤΗ. ΟΛΑ ΤΑ ΑΓΟΡΙΑ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΓΡΑΦΕΙ ΕΙΝΑΙ ΓΚΕΪ. ΚΙ ΟΣΟΙ ΞΕΡΟΥΝ ΝΑ ΝΤΥΝΟΝΤΑΙ, ΠΑΛΙ ΓΚΕΪ; ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ. ΑΛΛΑ ΑΚΟΜΑ ΚΙ ΑΝ ΕΙΝΑΙ ΕΤΣΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ, ΜΑΓΚΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΑΠΟΦΥΓΕΙΣ ΚΑΠΟΙΟΝ ΠΟΥ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΘΕΩΡΟΥΝ ΔΑΚΤΥΛΟΔΕΙΚΤΟΜΕΝΟ, ΑΛΛΑ ΤΟ ΑΚΡΙΒΩΣ ΑΝΤΙΘΕΤΟ.

...ενώ, από την άλλη, ένα αγόρι ρωτάει πώς να αποφύγει ένα παιδί που αγαπάει μουσική και το χαρακτηρίζουν ομοφυλόφιλο...

- ...αλλά απαντάει το περιοδικό στον έναν ότι δεν σημαίνει κάτι ότι έχει νεύρα, είναι στην εφηβεία, να ασχοληθεί με κάποιο άθλημα για να εκτονωθεί, αν τον ενοχλεί αυτή η εικόνα...
- **Καθηγήτρια:** ...και ότι δεν είναι όλα τα αγόρια επιθετικά, ούτε όλα τα κορίτσια υποτακτικά...
  - **11^η μαθήτρια:** και στον άλλον ότι δεν σημαίνει ότι επειδή ακούει κάποια μουσική ή επειδή ντύνεται κάπως ότι είναι ομοφυλόφιλος και πάλι, ότι είναι μαγκιά να κάνει παρέα με κάποιον που τον αποφεύγουν οι άλλοι.
  - **Καθηγήτρια:** Πάντως, από όλα όσα κάναμε για την ταυτότητα είδαμε ότι δεν είναι κάτι στατικό, ότι οι ταυτότητες αλλάζουν. Επίσης, κατανοήσαμε ότι πρέπει να σεβόμαστε την ταυτότητα του άλλου, όποια και να είναι. Δεν είναι ανάγκη να την αποδεχτούμε για τον εαυτό μας – ξανάρχομαι στην προηγούμενη κουβέντα που κάναμε, είδες που το συζητήσαμε, παιδί μου – δεν είναι ανάγκη να γίνεις εσύ αυτό που δεν αποδέχεσαι, ο εαυτός σου πρέπει να γίνεις για να είσαι ευτυχισμένος άνθρωπος, απλά, όλα αυτά τίθενται κάτω από μια διαδικασία αμφισβήτησης, εντάξει, παιδιά μου; Μπορούμε απλώς να ερχόμαστε στη θέση του άλλου, να ξέρουμε ότι τα πάντα έχουν έναν κοινωνικό λόγο που γίνονται, η αιτιολογία και το νόημα που δίνουμε στα πράγματα έχουν μεγάλη σημασία, γιατί... φανταστείτε, βρε παιδιά, άμα είμαστε νέοι άνθρωποι και έχουμε στερεότυπα που μας έχουν φορτώσει από την κοινωνία, πόσο δύσκολο είναι να προχωρήσουμε... τι θα γίνουμε; Πόσους ψυχαναγκασμούς θα μαζεύουμε που δεν θα μας αφήνουν να εκδηλώσουμε αυτό που θέλουμε, να θέλουμε να κάνουμε κάτι άλλο από αυτό που συνηθίσαμε και να μην αφήνουμε τον εαυτό μας να προχωρήσει, το φαντάζεστε; Να έχουμε αναστολές, γιατί μας έχουν πει ότι πρέπει να είμαστε κάπως! Αυτό είναι πολύ βασανιστικό μέσα στην ζωή, για να το τραβάει ένας άνθρωπος μια ζωή! Πρέπει να έρθει η ώρα που θα αμφισβητήσει αυτό που έχει μάθει Το ένα είναι αυτό και το δεύτερο είναι ότι φανταστείτε τον εαυτό σας σε είκοσι – τριάντα χρόνια από τώρα, να μην έχετε μπει στην διαδικασία να αμφισβητήσετε και να έχετε κάνει αυτό που θέλετε. Στην εφηβεία συνήθως στηλιτεύουμε τους ανθρώπους που είναι συμβιβασμένοι με το σύστημα, που δεν έχουν προχωρήσει σε καινούρια μονοπάτια και νέους τρόπους σκέψης,

φανταστείτε, τώρα, εάν εσείς δεν περάσετε από αυτή τη διαδικασία για να διαμορφώσετε την ταυτότητά σας, πώς θα έχετε γίνει σε λίγα χρόνια: απλά θα έχετε αναπαραγάγει τους ρόλους των γονέων σας, αν δεν έχετε ψάξει το τι θέλετε. Δεν τελειώνει η αναζήτηση του εαυτού, αλλά, εάν κάποιες βασικές αρχές παραμένουν σταθερές και συγκροτούν την ταυτότητα του ανθρώπου, απλά πρέπει να είναι επιλογή του καθενός η δέσμευσή του σε αυτές τις αρχές. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τους ανθρώπους που η θέση τους περιορίζεται πολύ από την κοινωνία. Αυτοί πρέπει να κάνουν την μεγαλύτερη αναζήτηση: άνθρωποι καταπιεσμένοι, όσοι θεωρούνται διαφορετικοί, γυναίκες και γι' αυτούς είναι πιο σημαντικό το αποτέλεσμα που θα προκύψει.

- **Τάξη:** Κυρία, είσαστε φεμινίστρια;
- **Καθηγήτρια:** Παιδιά μου, ο φεμινισμός σήμερα έχει προχωρήσει πολύ σε σχέση με την δεκαετία του 1940 που τον ανέδειξε η *Simone de Beauvoir* που έγραψε «Το δεύτερο φύλο» αναδεικνύοντας την ιεραρχικά υποβαθμισμένη θέση της γυναίκας σε σχέση με τον άντρα. Σήμερα, ο φεμινισμός δεν περιορίζεται στο ότι πρέπει να έχουν ίσα δικαιώματα άντρες και γυναίκες, ούτε, βέβαια ότι θα πρέπει οι γυναίκες να γίνουν ανώτερες από τον άντρα. Ο φεμινισμός σήμερα είναι ένα νέο επιστημολογικό παράδειγμα, που απαντά και προσπαθεί να αντικαταστήσει τις αντιλήψεις του θετικισμού. Χρησιμοποιεί, δηλαδή, επιστημολογικά, ερμηνευτικές και αναλυτικές κατηγορίες, μέσα από τις οποίες παρουσιάζει πώς δημιουργούνται οι κοινωνικές κατασκευές. Σήμερα μιλάμε για σπουδές φύλου, που παράλληλα με τις σπουδές για τον οριενταλισμό – τον τρόπο που κατασκευάστηκαν οι αντιλήψεις στον δυτικό κόσμο προκειμένου να κυριαρχήσει η αποικιοκρατία – αποτελούν ευρύτατο επιστημονικό πεδίο. Ο τομέας από τον οποίο ξεκίνησε η αμφισβήτηση του θετικισμού, της παλιάς αντίληψης που βασιζόταν στους κλασικούς φιλοσόφους είναι οι σπουδές του φύλου – γίνονται εκτεταμένες έρευνες για τις κοινωνικές κατασκευές, τις αναπαραστάσεις του δρώντος υποκειμένου σε Αμερική, Ευρώπη και εδώ έχουμε ανάλογο μεταπτυχιακό στο Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου, φοβερά πράγματα γίνονται. Λοιπόν, μας ενδιαφέρει το πώς κάποιες ελίτ της κοινωνίας κατασκευάζουν τις

αντιλήψεις των ανθρώπων και πώς αυτοί μετά υιοθετούν τις συμπεριφορές που τους αποδίδονται και αναπαράγουν το σύστημα, είναι συνυπεύθυνοι, δηλαδή, για την αναπαραγωγή του συστήματος, πέρα από τους μηχανισμούς επιβολής του κράτους. Άμα κατανοήσεις αυτά τα ζητήματα, αμφισβητείς πολλά πράγματα, αυτοπροσδιορίζεσαι, δεν ετεροκαθορίζεσαι από όσα ακούς από τα ΜΜΕ και γίνεσαι πιο δυνατός, γιατί κανείς δεν μπορεί να σου αποδώσει μια θέση που δεν σου αξίζει. Με αυτή την έννοια, ναι, είμαι φεμινίστρια, γιατί πιστεύω ότι οι αντιλήψεις των ανθρώπων κατασκευάζονται και η κοινωνική πραγματικότητα διαμεσολαβείται από τις αντιλήψεις του υποκειμένου, άρα κατασκευάζεται κι αυτή και με ενδιαφέρει το πώς αντιλαμβάνονται οι άνθρωποι τα πράγματα, ώστε να καθορίζουν την δράση τους. Δεν υπάρχει αντικειμενικότητα, υπάρχουν σχέσεις μεταξύ υποκειμένων με συγκεκριμένες αντιλήψεις σε συγκεκριμένο ιστορικό κοινωνικό πλαίσιο.

- **Μαθήτρια:** Οι πιο πολλοί θεωρούν ότι πιστεύουν στον φεμινισμό οι γυναίκες, γιατί θέλουν να βγουν πάνω από τους άντρες, ενώ δεν είναι αυτό. Είναι λάθος.
- **Καθηγήτρια:** Αυτές είναι οι αντιλήψεις του «κοινού νου». Όχι, οι άνθρωποι έχουν ισότιμα δικαιώματα στη ζωή, πρέπει να σκεφτόμαστε το πού στοχεύουμε κάθε φορά με την δράση μας. Και, σε κάθε περίπτωση, να είμαστε υπέρ του αδυνάτου, γιατί δεν είναι ο/η θύτης και το θύμα το ίδιο, σε οποιαδήποτε σχέση και όποιος/α και να είναι ο «άλλος» ή η «άλλη».

**Με τη συμβολή της πλούσιας σκέψης των μαθητών/τριών,
Ειρήνη Καρδάση.**